

מראי מקומות - חגיגה

יח:

דהא אפי' אם מכוין לטבילה סתם, לא מהני לכלום. וצידד לומר דאפי' אי אמרי' דכל שמכוין לחולין לא מהני לדבר אחר, אולי זהו רק משום דטבל לחולין, וגרע טפי מאם לא מכוין כלל, אבל היכא דמכוין לסתם טבילה, מהני לכל. אבל כ' דזה אינו, וע"ש לראיותיו, והוכיח דלא אמרי' כן, אלא דאם אינו מכוין לשום דבר, אלא טובל סתם, לא מהני כלל, וא"כ למה לא פרש"י דמיירי בטבילה סתם, והניח בקו'.

ה. ואסור לזרים

וק', למה צריך לזה, הרי כבר אמרי' דחייב זר עליה מיתה. ות' רש"י בב"מ^(ג) דבא לאפוקי מעשה, דאפי' איסור ליכא. ותוס' שם פ' ע"פ הירושלמי דבא להורות דאפי' חצי שיעור אסור. אבל ק', דלמה צריך לחדש זה בתרומה ובכורים דוקא, מ"ש מכל התורה דחצי שיעור אסור. ות' התוס' הרא"ש שם "וי"ל דאיצטרך משום דמרבין חצי שיעור מכל חלב, דסד"א דומיא דחלב דאיסורו שוה בכל, ולר"ל נמי סד"א הכא לא החמירו כיון דשרי לכהנים, קמ"ל הך מתני' דאין חילוק". וע"ע בתוס' רי"ד דכ' דמה דקתני דחייבין עליה מיתה, לאו אאכילת זר קתני, דבאמת אינו אלא בלאו, ואין חייב מיתה אלא האוכל תרומה בטומאת הגוף, וא"כ שפיר אמרי' דתרומה אסורה לזרים.

ו. כאן באכילה כאן בנגיעה

העירו התוס', הא י"ל כן גם לענין מעשר אמצע, היינו משום דחכמים דפליגי על ר"מ לענין מעשר, ס"ל כן אפי' לענין נגיעה. אולם ע' בתוס' רי"ד דכ' דעכשיו דתי' הגמ' כאן באכילה כאן בנגיעה, שוב אי"צ לתרץ הא ר"מ והא רבנן, אלא תרויהו אתי אליבא דכ"ע, דנגיעה דמעשר וכ"ש חולין לא בעי נטילת ידים, אבל אכילה דידהו בעי נטילת ידים.

א. ולקודש מטבילין

פרש"י, אבל לאכול שלמים או חטאת, וכו'. כ' הרש"ש דודאי דין זה דצריך להטביל ידיו לקודש אינו רק לצורך אכילת קדשים, אלא גם בשביל נגיעת קדשים, והביא שכן הוא לשון הרמב"ם, דמטביל ידיו ואז יגע בהם. ומאי דנקט רש"י אכילה, כ' הרש"ש דמשום שרוצה להשוות דין זה להא דחולין ומעשה, ובהם מיירי באכילה.

ב. ולקודש מטבילין

פרש"י, ואע"פ שאינם אלא סתם ידים, שלא נגעו בטומאה דאורייתא המטמאה את כל הגוף. וע' ברש"ש שנתקשה בל' רש"י, דמעיקרא כ' שאינם אלא סתם ידים, ולבסוף כ' שלא נגעו בטומאה דאורייתא וכו', דמשמע דעכ"פ נגע בטומאה דרבנן, והול"ל שלא נגע בטומאה כלל. וע"ש עוד מה שהק' בזה, והניח בקו'.

ג. ולחטאת אם נטמאו ידיו נטמא גופו

פרש"י, אם נטמאו ידיו בא' מן הדברים המטמאין את הידים ולא את הגוף, כגון ולד הטומאה, וכו', כל הגוף צריך טבילה. ודייק השפת אמת מדברי רש"י, דדוקא אם נטמא ידיו בטומאה דרבנן צריך לטבול כל הגוף לחטאת, אבל לסתם ידים אי"צ לטבול כל הגוף. וכ' דכן משמע מלשון המשנה, דקתני ולחטאת "אם נטמאו ידיו", דמשמע דאין זה כמו שאר ציורי המשנה, שהם אפי' בסתם ידים, אלא משמע דדין זה הוא דוקא אם נטמאו ידיו. אולם הביא מהראשון לציון דלא הבין כן, אלא דס"ל דגם בסתם ידים הדין כן.

ד. טבל ולא הוחזק, כאילו לא טבל

פרש"י, שלא נתכוין לטבילה, אלא לרחיצה בעלמא. וע' בטורי אבן שהק' אהא דרש"י פי' דמיירי שמכוין לרחיצה בעלמא,